

11.s.e.pinse
Høgmesse/Bl
Joh. 6,66-71

Det er nok med et sukk!¹

I

NRK har nylig sendt en dokumentarserie om Alf Prøysen, en av våre store etterkrigskunstnere. Det var svært gode programmer, men med mye smerte i. Det gjaldt særlig nettopp det siste programmet: Lys og Mørke.

Her følger vi Prøysen fra den tunge begynnelsen på 60-tallet, til han fikk Kulturrådets ærespris på dødsleiet i 1970, han døde jo bare 56 år gammel. Han etterlater seg et imponerende livsverk, med utallige viser, barnefortellinger, faste avisspalter, noveller, skuespill og ikke minst barnetimeprogrammer.

Alf Prøysen sluttet nesten å opptre offentlig på denne tiden. Satt opp mot jazz, rock, og amerikanske idealer som strømmet over oss på 60-tallet virket han gammeldags og ”bondsk”. Og han strevet på flere felter i livet.

Kanskje er det derfor vi likte barneserien på TV om gatesangeren, sjarmøren og sjarlatanen Romeo Clive og Kanutten i Anne Cath Vestlys skikkelse så godt. Denne “crazy” serien kan lære oss noe om hvordan humøret kan være en stor ressurs i livet, og være til hjelp i de dype dalene. Men henvendelser fra mennesker som syntes han Alf var for stygg for tv-skjermen gjorde vondt. Samtidig ble helsen hans forverret.

Dypt ulykkelig sa han: “I vårherres hus er det mange rom, og de fleste er i kjeller’n.”²

II

«Hvor skal vi kjøpe brød så alle disse kan få noe å spise?» (Joh. 6.5)

Vi kjenner alle sammen godt spørsmålet fra begynnelsen av det store og viktige kapittel 6 i Johannesevangeliet. Det var Jesus som stilte det til Filip. En kjempestor menneskemasse hadde fulgt Herren da han dro over til den andre siden av Galileasjøen. Men så fantes ikke noe å spise. En liten gutt hadde fulgt med for å selge noen kornbrød og fisker. Men dét kunne jo ikke rekke særlig langt.

Så grep Jesus inn og gjorde et stort under. Han mettet de fem tusen, ja, det var nok tre ganger så mange, for kvinner og barn var ikke talt med. Ingen kan vel synes det var rart at de ble begeistret. Her hadde de endelig funnet en leder som kunne forstå dem. De ville føre ham bort i triumf, med eller mot hans vilje, og gjøre ham til diktator.

---

1 Kilder: Bo Giertz: «Å tro på Kristus, Luther forlag, 1973, s.179-184, Olav Hagesæther: «Søndagens evangelium, Tredje rekkes tekster, s. 53, Andaktsboksselskapet, Oslo 1967.

2 http://www.nrk.no/programmer/sider/alf_proeysen/

Men det var jo ikke derfor Han hadde kommet. Derfor ble det kollisjon mellom Jesus og mengden. Jesus satte fingeren på det ømme punkt når han sa: **«Dere søker meg fordi dere spiste av brødene og ble mette, ikke fordi dere har sett tegn. Arbeid ikke for den mat som forgår, men for den mat som består og gir evig liv, den som Menneskesønnen vil gi dere...»(Joh.6,26b-6-27a)**

III

Her er bakgrunnen for dagens tekst. For å få oversikt kan vi gjerne inndele kapitlet på denne måten:

6,1-15 Brødunderet

6,16-21 Jesus går på vannet

6,22-24 Mengden kommer til Jesus

6,25-34 Fortale til «Livets Brød»-prekenen

6,35-50 «Livets Brød»-prekenen

6,51-59 Livets Brød-særlig om nattverden

6,60-71 Reaksjonene på «Livets Brød»-prekenen

Dagens evangelium utgjør «den andre siden» av begivenhetene omkring brødunderet, og er et absolutt klimaks i en voldsom spenning utover i kapitlet som stadig blir mer akutt:

«Hvordan kan han gi oss sitt legeme å spise,»(6,52)

«Mange av disiplene som hørte det, sa da: “Dette er harde ord! Hvem kan høre på slikt?»(6,60)

Spenningen griper altså inn i disippelflokken, og den når nettopp i vår tekst sitt kritiske punkt:

«Etter dette trakk mange av hans disipler seg tilbake og gikk ikke lenger omkring sammen med ham.»(6,66)

IV

Ufred er selvsagt ikke hyggelig. Aller minst når det berører selve «disippelflokken», ja, «kirken». Men noen ganger er det gode grunner for at det må bli strid. Når det som i dag handler om et ja eller nei til Jesus:

«Jesus visste med seg selv at disiplene hans var forarget, og han sa: «Synes dere dette er anstøtelig? Hva så når dere ser Menneskesønnen stige opp dit hvor han var før?»(6,61)

Det finnes en underfundig og ofte oversett setning i begynnelsen av Joh.6:

«Påskan, jødernes høytid var nær.»(Joh.6,4)

Det kan derfor med stor rett hevdes at dette kapittel nettopp handler om

Jesus i påskan, og dermed om

Forsoningen-Jesu død og oppstandelse og vårt forhold til Jesu verk.

Når vi hører Jesus forklare bruddet må vi tenke tilbake til en tidligere påskefest evangeliet taler om. Da var Jesus i Jerusalem, og det er kapittel 2 og 3 i Johannesevangeliet som forteller historien.

Det var da Jesus fikk besøk av Nikodemus midt på natten. Til langt ut i de små timer satt de to og snakket sammen om hva det vil si å tro.

Det var da Jesus sa de berømte ordene:

«Og likesom Moses løftet opp slangen i ørkenen, slik skal også Menneskesønnen løftes opp, for at hver den som tror på ham skal ha evig liv. For så høyt elsket Gud verden at Han gav sin Sønn den enbårne, så hver den som tror på Ham, ikke skal gå fortapt, men ha evig liv!»(Joh.3,14b-16)

V

Vi begynte i dag med den smertefulle historien om vår store etterkrigsdikter Alf Prøysen. Det er både rett og riktig at Bjørn Kjos' flyselskap Norwegian har latt en av sine Boeings pryde med Prøysen på halen, som en "Real Norwegian."

En vinterdag i 1960 rammet ulykken Prøysenfamilien for alvor. Sønnen Ketil ble påkjørt av en lastebil og ble livstruende skadet. For første gang klarte ikke Alf Prøysen å skrive. Han vendte seg mot barnetroen og ba til Gud, og miraklet skjedde. Ketil overlevde.

Vakkert fortalte det siste programmet fra Alfs mor, Julies dødsleie. Hun hadde strevet hele livet med spørsmålet om Guds tilgivelse i forbindelse med en "lausunge" som man kalte det på den tiden.

Da var det at Prøysen gikk inn i morens anfektelse: "Det er nok med et sukk, det mor, så er du innafor."

Det var da Alf skrev: "Du skal få en dag i mårå"³:

"...som rein og ubrukt står
med blanke ark og farjestifter tel,
og da kæin du rette oppatt æille feil i frå i går
og da får du det så godt i mårå kvell."

Det var evangeliet Alf ville fortelle midt mellom "lys og mørke."

VI

Det er altså forholdet til Jesus som står i sentrum, og blir satt på spissen i dagens tekst.

Underet skjedde. Fem brød og to fisker ble mangedoblet. Men det størte under skjer når du og jeg ser at Jesus er Livets Brød!

For:

-Jesus setter mennesker i forhold til seg. Enten mot eller med Ham.

---

³ http://www.nrk.no/programmer/sider/alf_proeysen/

-Men også: Jesus setter mennesker i forhold til Livets Brød i Den Hellige Nattverd. Mot eller med Ham der!

Peters svar i dag viser at han har forstått det dypere alvor i det som skjer. Hvorfor kan han ikke tenke seg å forlate Jesus? Jo, han vet at Jesus, og bare han er og har hva de trenger. Hva er dette enestående som Jesus har, sier Peter? Jo, **«det evige livs ord.»(6,68)**

Ja, Jesus er selv det evige liv!

«Dette er det evige liv, at de kjenner deg, den eneste sanne Gud, og ham du har utsendt, Jesus Kristus.»(17,3)

Og fra juleevangeliet:

«I ham var liv, og livet var menneskenes lys.» (Joh.1,4.)

I Jesus Kristus åpenbares og virkeliggjøres derfor det evige liv. **“Jeg er livets brød”,** sier Jesus i Johs.6. **(Joh.6,35; 48)**

Han formidler dette liv til oss. **(Joh.6,48.)** Og det middel han bruker til å gi oss livet, omtaler han selv slik: **«Det er Ånden som gjør levende, her kan mennesket intet utrette. De ord jeg har talt til dere, er ånd og liv.»(Joh.6,63)**

Men hva er vilkåret på vår side for å kunne ta imot og eie dette liv? Litt lenger framme i vårt kapittel har vi en kortform av “Den lille Bibel” som gir svar:

“Sannelig, sannelig, jeg sier dere: “Den som tror har evig liv.” (Joh.6,47.)

Derfor kaller Peters bekjennelse i Kapernaum oss alle til å holde oss til Jesus, det evige liv.

“Det er nok med et sukk, det mor, så er du innafor.”

Se hvor enkelt det er å komme til Ham. Det er bare å si:

«Herre, hvem skal vi gå til? Du har det evige livs ord!» (Joh.6,68)

Til Ære for Faderen, og Sonen, og Den Heilage Ande, som var, er, og vera skal, EIN Sann Gud, frå Æve og til Æve! Amen.

svennam@hotmail.com